

Completed by 10.01.2020

OPTIMIZING THE MANAGEMENT OF NATURA 2000 NETWORK IN LITHUANIA
(LIFE IP PAF-NATURALIT), NO. LIFE16 IPE/LT/016

GIS analysis of EC importance habitats in forest land

Summary

In the second phase of activity A4.1, the extent of the problematic management of habitats of EC importance in forest land was determined using GIS analysis. After summarizing the problems identified in the first stage of the activity (survey), 3 directions of analysis were singled out: open habitats of EC importance fall into the category of forest land; Non-protected habitats of EC importance on forest land; Habitats of EU importance on private forest holdings. Habitats of EC importance in the areas accounted for in the State Forest Cadastre were analyzed. The main data used for the analysis were the State Forest Cadastre, the Cadastre of Protected Areas, the EC Habitats Database (BIGIS), data on the areas of NMA payments under the measure “Natura2000 in forest land”.

There are 264562 ha of natural forest habitats of EC importance in the areas registered in the State Forest Cadastre, they represent 89% of all natural habitats of EC importance. Other non-forest habitats are 32,706 ha or 11%. There are almost all types of non-forest habitats: wetlands - 21956 ha (7.39%), meadows and related habitats - 4083 ha (1.37%), water habitats - 189 ha (0.06%), coastal sand habitats - 6479 ha (2.18%). The presence of open habitats (wetlands, meadows) in the areas registered in the State Forest Cadastre potentially creates problems for their conservation and management. Forested land is distinguished, which shows the dynamics of non-forest land afforestation. Overgrown forest areas in wetland and meadow habitats show their degradation - 97 ha have been identified.

97.09% area of the forest habitats falls in the category of overgrown forest land. 1.69% forest habitats falls in the category of other forest land and 1.20% in the categories of non-forest land. Other forest land consists mainly of logging sites, so from these data we can judge the logging sites in the habitat areas. Non-forest land consists mainly of wetlands.

In Lithuania, all forests are divided into groups according to management objectives, regime and main functional purpose. Most forest habitats (58%) are in forest group IV, which aims to form productive forests. In the third group of forests, the aim of which is to form productive stands that can perform the functions of soil, air, water and human environment protection, the habitats are 11%. Both Group IV and III do not ensure the protection of habitats of EC importance. The protection of forest habitats of EC importance is fully or partially ensured only in forest groups I and II, i. e. 31% of all habitats are in the areas registered in the State Forest Cadastre.

In total, BAST territories contain only 34% of the natural habitats of EC importance in the areas registered in the State Forest Cadastre, which means that about two thirds of the habitats are not fully protected. Non-BAST territories are dominated by 9190 (81.31%), 9050 (78.74%), 91E0 (78.23%), 9020 (76.99%), 9070 (76.82%) and 91T0 (72.76%) forest habitats. Slightly more BAST territories contain 91D0 (54.51%) and 91F0 (45.19%) forest habitats.

63% of habitats are in forests of state importance, 8% of habitats are in forest reserved for the restoration of ownership and 29% of habitats are in private forests. Private forests according forest habitat types are dominated by 91F0 (53.05%), 9180 (49.65%), 91T0 (45.69%) and 9190 (45.04%). State forests are dominated by 91D0 (74.68%), 9010 (68.46%), 9020 (67.62%) and 9050 (64.43%) forest habitats.

During the period of 2014-2019, only 2639 ha of private forest areas were paid under the measure NATURA2000 in forests. This represents only 3% of all forest habitats of EC importance in private forests.

„NATURA 2000 TINKLO VALDYMO OPTIMIZAVIMAS LIETUVOJE“
Nr. LIFE16 IPE/LT/016 LIFE-IP PAF-NATURALIT

Europos Bendrijos svarbos buveinių GIS analizė miško žemėje

Vytauto Didžiojo universitetas
Miško biologijos ir miškininkystės institutas

Turinys

Santrauka.....	4
Įvadas	5
Rezultatai.....	7
ES svarbos natūralios buveinės Miškų valstybės kadastrė apskaitytuose plotuose	7
ES svarbos natūralių miško buveinių pasiskirstymas pagal miškų grupes.....	11
ES svarbos natūralios miško buveinės buveinių apsaugai svarbiose teritorijose (BAST)	15
ES svarbos natūralių miško buveinių pasiskirstymas pagal nuosavybės formas	17
Apibendrinimas	21

Santrauka

A4.1 veiklos antrajame etape pasitelkiant GIS analizę nustatytas EB svarbos buveinių tvarkymo miško žemėje problemiško mastas. Apibendrinus I veiklos etape (apklausoje) išryškėjusias problemas buvo išskirtos 3 analizės kryptys: atvirų vietų ES svarbos buveinės patenkančios į miško žemės kategoriją; ES svarbos buveinės neturinčios apsaugos statuso miško žemėje; ES svarbos buveinės privačiuose miško valdose. Buvo analizuotos ES svarbos buveinės miškų valstybės kadastrė apskaitytuose plotuose. Analizei panaudoti pagrindiniai duomenys: miškų valstybės kadastras, saugomų teritorijų kadastras, EB buveinių duomenų bazė (BIGIS), NMA išmokų pagal priemonę „Natura2000 miško žemėje“ plotų duomenys.

Miškų valstybės kadastrė apskaitytuose plotuose EB svarbos natūralių miško buveinių yra 264562 ha, jos sudaro 89 % nuo visų ES svarbos natūralių buveinių. Kitų ne miško buveinių yra 32706 ha arba 11 %. Ne miško buveinių yra beveik visų tipų: pelkių – 21956 ha (7,39 %), pievų ir joms artimų buveinių – 4083 ha (1,37 %), vandens buveinių – 189 ha (0,06 %), pajūrio smėlynų buveinių – 6479 ha (2,18 %). Atviro tipo buveinių (pelkių, pievų) buvimas miškų valstybės kadastrė registruotuose plotuose potencialiai sukuria jų išsaugojimo, tvarkymo problemas. Atskirai išskiriama apauganti mišku žemė, kuri parodo ne miško žemės apaugimo mišku dinamiką. Apaugantys miškų plotai pelkių, pievų buveinėse parodo jų degradavimą - tokių nustatyta 97 ha.

Iš miško buveinių 97,09 % ploto yra apaugusios miško žemės kategorijoje, 1,69 % kitos miško žemės bei 1,20 % ne miško žemės kategorijose. Kitą miško žemę daugiausia sudaro kirtavietės, todėl iš šių duomenų galime spręsti apie buveinių plotuose esančias kirtavietes. Ne miško žemę daugiausia sudaro pelkės, todėl šioje kategorijoje vyrauja pelkėti lapuočių bei pelkiniai miškai.

Lietuvoje visi miškai pagal ūkininkavimo tikslus, ūkininkavimo režimą ir pagrindinę funkcinę paskirtį yra suskirstyti į grupes. Daugiausia miško buveinių (58 %) yra IV miško grupėje, kurios tikslas formuoti produktyvius miškus. Trečioje miškų grupėje, kurios tikslas - formuoti produktyvius medynus, galinčius atlikti dirvožemio, oro, vandens, žmogaus aplinkos apsaugos funkcijas, buveinių yra 11 %. Tiek IV, tiek III miškų grupėje ES svarbos buveinių apsauga neužtikrinama. EB svarbos miško buveinių apsauga visiškai ar dalinai užtikrinama tik I ir II grupės miškuose t. y. 31 % visų buveinių esančių Miškų valstybės kadastrė apskaitytuose plotuose.

Iš viso BAST-uose yra tik 34 % EB svarbos natūralių buveinių esančių Miškų valstybės kadastrė apskaitytuose plotuose, vadinasi apie du trečdalius buveinių visapusiška apsauga nėra užtikrinama. Daugiausia ne BAST-uose yra sausųjų ažuolynų (81,31 %), žolių turtingų eglynų (78,74 %), aliuvinių miškų (78,23 %), plačialapių ir mišrių miškų (76,99 %), medžiais apaugusių ganyklų (76,82 %) bei kerpinių pušynų (72,76 %). Kiek daugiau BAST-uose yra pelkinių miškų (54,51 %) bei paupių guobynų (45,19 %).

Valstybinės reikšmės miškuose yra 63 % buveinių, rezervuotuose nuosavybės teisei atkurti miškuose - 8 % buveinių bei privačiuose miškuose 29 % buveinių. Atskirų miško buveinių tipų privačiuose miškuose daugiausia yra paupių guobynų (53,05 %), griovių ir šlaitų miškų (49,65 %), kerpinių pušynų (45,69 %) bei sausųjų ažuolynų (45,04 %). Valstybiniuose miškuose daugiausia yra pelkinių miškų (74,68 %), vakarų taigos (68,46 %), plačialapių ir mišrių miškų (67,62 %) bei žolių turtingų eglynų (64,43 %).

2014-2019 m. laikotarpiu tik 2639 ha privačių miškų plotų išmokėtos išmokos pagal priemonę NATURA2000 miškuose. Tai tik 3 % nuo visų EB svarbos miškų buveinių esančių privačių miškų plotuose.

NATURALIT

Įvadas

Vykdam LIFE programos integruotąjį projektą „Natura 2000 tinklo valdymo optimizavimas Lietuvoje“ (Nr. LIFE16 IPE/LT/016), kurį finansuoja Europos Sąjungos LIFE programa ir Lietuvos Respublika, siekiama, kad Natura 2000 tinklo vertingiausių gamtos teritorijų apsauga būtų pilnavertė, stabdanti biologinės įvairovės ir ekosistemų funkcijų nykimą bei skatinanti šių funkcijų atkūrimą.

Projekto veikla „A 4.1 Teisės aktų, susijusių su miško žemės valdymu, peržiūra ir teisės aktų pakeitimų parengimas“ siekiama identifikuoti problematines situacijas, surinkti patirtį/pasiūlymus, aptarti juos bei pasiūlyti įstatyminių aktų pakeitimus, kadangi dabartinė įstatyminė bazė ne visada leidžia atlikti reikalingas gamtotvarkos priemones miško žemėje.

A4.1 veiklos pirmajame etape buvo atlikta saugomų teritorijų tarnybos, valstybinės miškų urėdijos, nevyriausybinių organizacijų specialistų, turinčių patirties vykdam gamtotvarkos priemones miško žemėje apklausa.

Apklauso tikslas buvo nustatyti probleminius atvejus, vykdam gamtotvarkos priemones tvarkant Europos Bendrijos svarbos rūšis ir buveines miško žemėse. Pagal apklauso rezultatus buvo išskirti tokie Europos Bendrijos svarbos buveinių tvarkymo probleminiai atvejai:

- Nesuderinti gamtotvarkos ir valstybinių miškų miškotvarkos planai.
- Neapibrėžtas Natura 2000 teritorijų teisinis statusas.
- Per ilgą laikotarpis tarp gamtotvarkos plano rengimo ir gamtotvarkos priemonių įgyvendinimo.
- Tvarkymo plotų valdymas priklauso VMU, ST direktijos neturi teisinio pagrindo organizuoti teritorijos priežiūrą (tvarkymą).
- Miškai priskirti privatizuotiniams miškams ir veikla nėra vykdoma.
- Nėra integruotos gamtotvarkos priemonės į privačių miškų savininkų miškotvarkos projektus.
- Nepakankamas privačių miškų savininkų gamtotvarkos priemonių finansavimas. Planuojami kirtimai privačiuose miškuose NATURA2000 buveinėse.

A4.1 veiklos antrajame etape siekiama pasitelkiant GIS analizę nustatyti EB svarbos buveinių tvarkymo miško žemėje problemiško mastą. Apibendrinus apklausoje išryškėjusias problemas buvo išskirtos 3 analizės kryptys:

- Atvirų vietų ES svarbos buveinės patenkančios į miško žemės kategoriją;
- ES svarbos buveinės neturinčios apsaugos statuso miško žemėje;
- ES svarbos buveinės privačiuose miško valdose.

Buvo analizuotos ES svarbos natūralios buveinės Miškų valstybės kadastrė apskaitytuose plotuose.

Panaudoti šie duomenų šaltiniai:

- Miškų valstybės kadastras;
- Saugomų teritorijų kadastras;

VYTAUTO DIDŽIOJO
UNIVERSITETO
ŽEMĖS ŪKIO
AKADEMIJA

- EB svarbos natūralių buveinių duomenų bazė (BIGIS);
- NMA išmokų pagal priemonę „Natura2000 miško žemėje“ plotų duomenys;
- Gamtotvarkos duomenų bazė;
- Apklausos metu surinkti konkretūs probleminiai atvejai;

Atsakinga institucija:

Vytauto Didžiojo universitetas (VDU)

Partneriai:

LR Aplinkos ministerija (MoE);

LR Žemės ūkio ministerija (MoA);

Saugomų teritorijų tarnyba prie AM (SSPA);

Baltijos aplinkos forumas Lietuvoje (BEF-LT);

Dzūkijos nacionalinis parkas (DNP);

Valstybinių miškų urėdija (VMU).

Nacionalinė mokėjimo agentūra (NMA)

VYTAUTO DIDŽIOJO
UNIVERSITETO
ŽEMĖS ŪKIO
AKADEMIJA

Rezultatai

ES svarbos natūralios buveinės Miškų valstybės kadastre apskaitytuose plotuose

Pirmiausia pagal žemės kategorijas buvo išnagrinėtos ES svarbos buveinės, kurios yra išskirtos Miškų valstybės kadastre registruotuose plotuose. Miškų valstybės kadastre apskaita vykdoma pagal tokias žemės kategorijas: apaugusi mišku žemė, kita miško žemė, apauganti mišku naudmena, ne miško žemė.

Apaugusi mišku žemė – tai savaiminės ar kultūrinės kilmės medynai. Kitai miško žemei priskiriama kirtavietės, žuvę medynai, miško laukymės, miško aikštės, mažosios miško pelkės, miško medelynai, sėklinės miško medžių plantacijos ir klonų rinkiniai, miškui įveisti skirta žemė. Prie kitos miško žemės priskiriami tuose pačiuose plotuose esantys miško keliai, kvartalų, technologiniai proskiebiai ir linijos, priešgaisrinės juostos, medienos sandėlių ir kitų su mišku susijusių įrenginių (griovių, pralaidų, tiltelių, priešgaisrinių bokštų ir kitų) užimti plotai, poilsio aikštelės, žvėrių pašarų aikštelės.

Miškų valstybės kadastre yra apskaityti ir ne miško žemės kategorijos plotai: žemės ūkio naudmenos, užstatyta žemė, krūmais apaugusi žemė, keliai, vandenys, kita nenaudojama žemė (karjerai, poilsivietės, pliažai, smėlynai, kopos, pelkės, durpynai ir kt.). Atskirai išskiriama apauganti mišku žemė, kuri mūsų analizei svarbi kaip parodanti ne miško žemės apaugimo mišku dinamiką.

Miškų buveinių Miškų valstybės kadastre apskaitytuose plotuose yra 264652 ha ir tai sudaro 89 % nuo visų ES svarbos natūralių buveinių (1 lentelė, 1 paveikslas). Kitos ne miškų buveinės sudaro 32706 (11 %) ha; iš jų yra beveik visų tipų buveinių: pelkių – 21956 (7,39 %), pievų ir joms artimų buveinių – 4083 (1,37 %) ha, vandens buveinių – 189 (0,06 %) ha, pajūrio smėlynų buveinių – 6479 (2,18 %) ha.

1 lentelė. ES svarbos natūralios buveinės Miškų valstybės kadastre apskaitytuose plotuose pagal žemės kategorijas

Pavadinimas	Apaugusi mišku žemė	Kita miško žemė	Apauganti mišku naudmena	Ne miško žemė	Iš viso
	Plotas, ha				
Pajūrio smėlynų buveinės	4689	433	0	1357	6479
Vandens buveinės	0	0	0	189	189
Pievų ir joms artimos buveinės	814	1948	57	1265	4083
Pelkių buveinės	8473	455	40	12989	21956
Miškų buveinės	256875	4465	39	3183	264562
Iš viso	270877	7304	135	18953	297268
	Plotas, %				
Pajūrio smėlynų buveinės	1,58	0,15	0,00	0,46	2,18

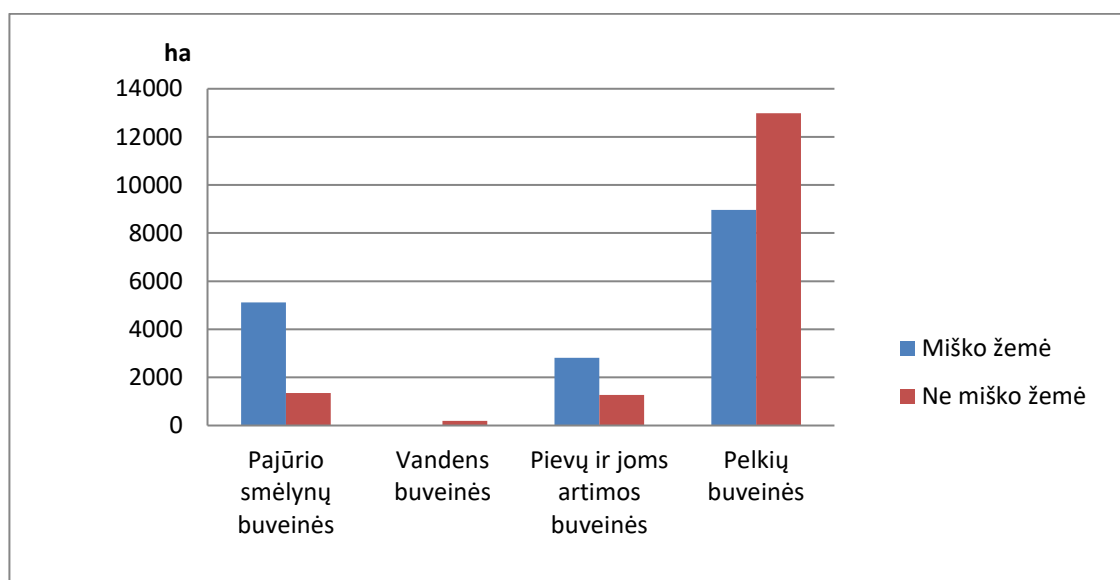

Vandens buveinės	0,00	0,00	0,00	0,06	0,06
Pievų ir joms artimos buveinės	0,27	0,66	0,02	0,43	1,37
Pelkių buveinės	2,85	0,15	0,01	4,37	7,39
Miškų buveinės	86,41	1,50	0,01	1,07	89,00
Iš viso	91,12	2,46	0,05	6,38	100,00

Buveinės nustatytos apaugusios miškų žemės kategorijoje – 270877 (91,12 %) ha, kitoje miško žemėje – 7304 (2,46 %), apaugančioje mišku žemėje – 135 (0,05 %) ha, ne miško žemėje – 18953 (6,38 %) ha.

Atviro tipo buveinių (pelkių, pievų) buvimas miškų valstybės kadastrė registruotuose plotuose potencialiai sukuria jų išsaugojimo, tvarkymo problemas. Apaugančios miškų naudmenos pelkių, pievų buveinėse parodo jų degradavimą (tokių nustatyta 97 ha).

1 pav. ES svarbos natūralios buveinės Miškų valstybės kadastrė apskaitytuose plotuose miško ir ne miško žemėje

Miško buveinių plotai apskaityti Miškų valstybės kadastrė pateikti 2 lentelėje. Analizuojant GIS analizės rezultatus reikia atkreipti dėmesį, kad ES buveinių sluoksnio (BIGIS) ir miškų valstybės kadastrė plotų ribos nėra suderintos, todėl interpretuojant rezultatus reikia įvertinti galimus netikslumus dėl plotų.

Iš viso miško buveinės užima 264562 ha, iš jų 97,09 % apaugusi miškų žemė, 1,69 % kita miško žemė, 1,20 % ne miško žemė. Kitą miško žemę daugiausia sudaro kirtavietės, tad iš šių duomenų galime manyti, kad ši dalis buveinių yra iškiršta. Ne miško žemė čia daugiausia sudaro pelkės. Kaip matome šioje kategorijoje vyrauja pelkėti lapuočių bei pelkiniai miškai (2 lentelė).

3 lentelėje pateikta ES svarbos natūralių miško buveinių pasiskirstymas pagal medyno vyraujančią rūšį. Daugiausia EB svarbos miško buveinių išskirta pušnyuose, juodalksnyuose, eglynuose ir beržnyuose, mažiau - ąžuolnyuose, drebulnyuose, baltaksnyuose.

4 lentelėje pateiktas ES svarbos natūralių miško buveinių pasiskirstymas pagal medyno amžiaus klases. Vyraujantis medyno amžius yra 70-130 m., pasitaiko ir medynų iki 270 metų amžiaus. Jaunesnių medynų nedidelio kiekio buvimas gali būti susijęs su buveinių ir medynų sklypų ribų nesutapimais.

2 lentelė. ES svarbos natūralių miško buveinių plotai (ha) Miškų valstybės kadastrė apskaitytuose plotuose pagal žemės kategorijas

Kodas	Pavadinimas	Apaugusi miško žemė	Kita miško žemė	Apauganti miško naudmena	Ne miško žemė	Iš viso
9010	Vakarų taiga	56596.5	536.7	1.5	57.3	57192.1
9020	Plačialapių ir mišrūs miškai	15889.7	436.7	0.5	1.9	16328.8
9050	Žolių turtingi eglynai	29215.3	742.3	1.6	11.3	29970.4
9060	Spygliuočių miškai ant ozų	781.6	3.7	0.1	0.0	785.5
9070	Medžiais apaugusios ganyklos	126.2	4.3	0.8	3.4	134.6
9080	Pelkėti lapuočių miškai	49199.5	1420.5	5.1	263.2	50888.2
9160	Skroblynai	14935.0	232.3	0.9	5.0	15173.2
9180	Griovų ir šlaitų miškai	8306.9	96.8	1.4	8.7	8413.8
9190	Sausieji ąžuolynai	263.7	2.3		0.1	266.1
91A0		217.8	0.6			218.5
91D0	Pelkiniai miškai	46626.9	325.8	22.3	2775.4	49750.4
91E0	Aliuviniai miškai	27595.3	627.7	4.9	51.1	28278.9
91F0	Paupių guobynai	280.0	7.8		0.2	288.0
91T0	Kerpiniai pušynai	6840.8	27.1	0.0	5.7	6873.6
	Iš viso	256875.2	4464.6	39.0	3183.3	264562.1
	% nuo viso miško buveinių ploto	97.09	1.69	0.02	1.20	100

3. Lentelė. ES svarbos natūralios miško buveinės pagal medyno vyraujančią rūšį

Kodas	Pavadinimas	Pušis	Eglė	Beržas	Drebulė	Juodalksnis	Baltalksnis
9010	Vakarų taiga	47804.90	6853.33	1271.92	206.68	361.09	28.23
9020	Plačialapių ir mišrūs miškai	1014.06	2339.96	2248.92	1642.69	446.45	249.91
9050	Žolių turtingi eglynai	2092.34	20762.51	3090.33	1054.89	874.32	273.42
9060	Spygliuočių miškai ant ozų	594.54	50.43	41.99	24.62	10.81	1.38
9070	Medžiais apaugusios ganyklos	11.13	6.91	37.06	8.09	7.72	6.39
9080	Pelkėti lapuočių miškai	1656.84	2068.82	19394.12	565.29	24780.07	469.19
9160	Skroblynai	144.49	3577.64	2257.77	1298.17	649.19	225.36
9180	Griovų ir šlaitų miškai	255.07	498.39	330.60	200.06	129.88	1367.59
9190	Sausieji ąžuolynai	165.81	3.24	18.15	14.06	3.00	1.53
91A0		209.50	1.00	4.20	0.20	0.97	0.00
91D0	Pelkiniai miškai	39644.29	1672.54	4780.23	59.79	430.80	25.31
91E0	Aliuviniai miškai	544.55	1611.45	5122.99	489.86	16172.13	2494.90
91F0	Paupių guobynai	6.82	6.23	14.89	2.68	45.31	83.98
91T0	Kerpiniai pušynai	6808.41	9.32	13.71		1.03	0.15

	Iš viso	100952.75	39461.78	38626.89	5567.10	43912.78	5227.33
	% nuo viso miško buveinių ploto	39.33	15.37	15.05	2.17	17.11	2.04

3 lentelė (tęsinys). ES svarbos natūralios miško buveinės pagal medyno vyraujančią rūšį

Kodas	Pavadinimas	Ažuolas	Uosis	Liepa	Klevas	Skroblas	Guobiniai	Kt.
9010	Vakarų taiga	58.48	1.12	2.22	1.98	2.41	0.60	3.39
9020	Plačialapių ir mišrūs miškai	5158.23	1589.09	1047.70	69.73	31.69	40.25	8.80
9050	Žolių turtingi eglynai	805.45	114.30	60.24	41.63	27.49	6.89	11.36
9060	Spygliuočių miškai ant ozų	51.38		2.22	0.03	4.19	0.00	0.00
9070	Medžiais apaugusios ganyklos	33.74	5.40	3.91	3.41		0.00	0.99
9080	Pelkėti lapuočių miškai	149.82	63.58	12.95	10.48	10.87	2.31	5.52
9160	Skroblynai	3347.35	378.34	1201.09	104.15	1717.20	26.42	3.16
9180	Griovų ir šlaitų miškai	1935.53	895.27	1739.07	625.88	201.42	114.22	5.35
9190	Sausieji ažuolynai	56.59		1.17	0.04		0.12	0.00
91A0		1.94			0.01		0.00	0.00
91D0	Pelkiniai miškai	10.38	0.12	1.63	0.02	0.44	0.00	1.39
91E0	Aliuviniai miškai	351.94	383.72	97.85	73.53	48.77	31.71	5.06
91F0	Paupių guobynai	26.79	40.42	10.13	27.52		13.51	0.00
91T0	Kerpiniai pušynai			0.02			0.00	8.19
	Iš viso	11987.62	3471.36	4180.19	958.40	2044.48	236.04	53.21
	% nuo viso miško buveinių ploto	4.67	1.35	1.63	0.37	0.80	0.09	0.02

4 lentelė. ES svarbos natūralios miško buveinės pagal medyno amžiaus klases

Kodas	Pavadinimas	0-10	11-30	31-50	51-70	71-90	91-110
9010	Vakarų taiga	459.29	689.18	297.05	651.03	3957.37	14433.86
9020	Plačialapių ir mišrūs miškai	382.85	437.51	255.62	724.86	3766.05	4615.07
9050	Žolių turtingi eglynai	639.02	870.07	379.13	2542.40	9042.94	10694.10
9060	Spygliuočių miškai ant ozų	1.71	2.91	3.92	50.33	186.46	260.30
9070	Medžiais apaugusios ganyklos	3.90	6.03	10.40	15.72	41.11	25.02
9080	Pelkėti lapuočių miškai	1286.80	1128.00	4286.45	13187.74	19934.57	8863.41
9160	Skroblynai	195.83	263.30	297.21	1346.55	5085.07	4381.44
9180	Griovų ir šlaitų miškai	80.50	32.78	301.31	1781.03	2882.97	1873.27
9190	Sausieji ažuolynai	1.68	4.60	1.87	25.61	63.17	47.32
91A0		0.59	0.12	0.01	1.46	16.16	40.55
91D0	Pelkiniai miškai	275.16	394.89	2420.69	5928.39	12400.21	12736.73
91E0	Aliuviniai miškai	522.99	598.93	2511.77	8818.99	10066.55	4704.54
91F0	Paupių guobynai	6.35	1.26	17.24	93.45	103.11	45.54
91T0	Kerpiniai pušynai	20.25	29.64	155.33	532.29	1843.31	2144.25
	Iš viso	3876.91	4459.23	10938.00	35699.85	69389.05	64865.40

% nuo viso miško buveinių ploto	1.49	1.71	4.19	13.69	26.61	24.88
--	-------------	-------------	-------------	--------------	--------------	--------------

4 lentelė (tęsinys). ES svarbos natūralios miško buveinės pagal medyno amžiaus klases

Kodas	Pavadinimas	111-130	131-150	151-170	171-190	191-210	211-270
9010	Vakarų taiga	23660.84	8732.24	2546.10	1027.66	520.28	48.31
9020	Plačialapių ir mišrūs miškai	2344.22	1130.45	1156.39	911.89	475.98	59.07
9050	Žolių turtingi eglynai	4068.94	1124.54	294.99	137.83	45.98	10.68
9060	Spygliuočių miškai ant ozų	153.04	89.53	16.37	6.31	12.42	0.00
9070	Medžiais apaugusios ganyklos	18.66	4.27	2.77	2.18	0.00	0.00
9080	Pelkėti lapuočių miškai	1397.99	279.23	87.55	25.03	8.45	0.21
9160	Skroblynai	2082.63	814.01	245.85	300.91	87.05	2.70
9180	Griovų ir šlaitų miškai	828.05	349.36	175.02	44.13	25.99	12.86
9190	Sausieji ąžuolynai	66.94	48.38	5.80	0.00	0.00	0.00
91A0		66.87	69.74	13.26	4.54	4.43	0.69
91D0	Pelkiniai miškai	7107.34	3502.31	1602.84	449.34	76.65	3.63
91E0	Aliuviniai miškai	736.44	118.27	25.37	3.79	9.75	0.59
91F0	Paupių guobynai	15.02	4.40	0.00	0.00	0.01	0.00
91T0	Kerpiniai pušynai	1439.77	502.36	160.35	30.19	3.34	0.00
	Iš viso	43986.74	16769.09	6332.67	2943.80	1270.32	219.89
	% nuo viso miško buveinių ploto	16.87	6.43	2.43	1.13	0.49	0.08

ES svarbos natūralių miško buveinių pasiskirstymas pagal miškų grupes

Siekiant įvertinti ES svarbos miško buveinių apsaugos mastą svarbu įvertinti miško buveinių pasiskirstymą pagal miškų grupes. Miškai yra suskirstyti į 4 grupes, kurios išskiriamos pagal ūkininkavimo tikslus, ūkininkavimo režimą ir pagrindinę funkcinę paskirtį.

I grupė – rezervatiniai miškai. Ūkininkavimo tikslas – palikti miškus natūraliai augti. Jokie miško kirtimai, išskyrus Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme ir rezervatų nuostatuose numatytus atvejus, neatliekami.

II grupė – specialios paskirties miškai. Joje skiriami du pogrupiai.

A – ekosistemų apsaugos miškai. Ūkininkavimo tikslas – išsaugoti arba atkurti miško ekosistemas. Leidžiami atkuriamieji kirtimai gamtinę brandą pasiekusiuose medynuose bei tokie kirtimai atitinkamų saugomų teritorijų nuostatuose numatytais atvejais ir kitos brandos amžiaus medynuose, visų rūšių ugdymo ir sanitariniai kirtimai.

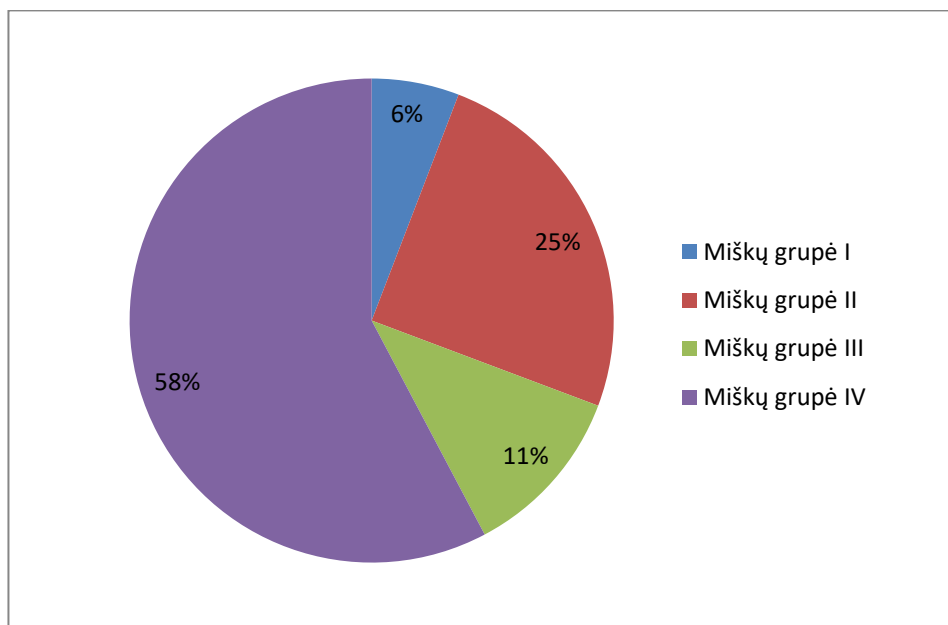
B – rekreaciniai miškai. Ūkininkavimo tikslas – formuoti ir išsaugoti rekreacinę miško aplinką. Leidžiami atkuriamieji kirtimai gamtinę brandą pasiekusiuose medynuose, visų rūšių ugdymo, sanitariniai ir kraštovaizdžio formavimo kirtimai.

III grupė – apsauginiai miškai. Ūkininkavimo tikslas – formuoti produktyvius medynus, galinčius atlikti dirvožemio, oro, vandens, žmogaus gyvenamosios aplinkos apsaugos funkcijas. Leidžiami neplyni ir nedidelio ploto (iki 6 ha) plyni, ugdymo bei sanitariniai kirtimai.

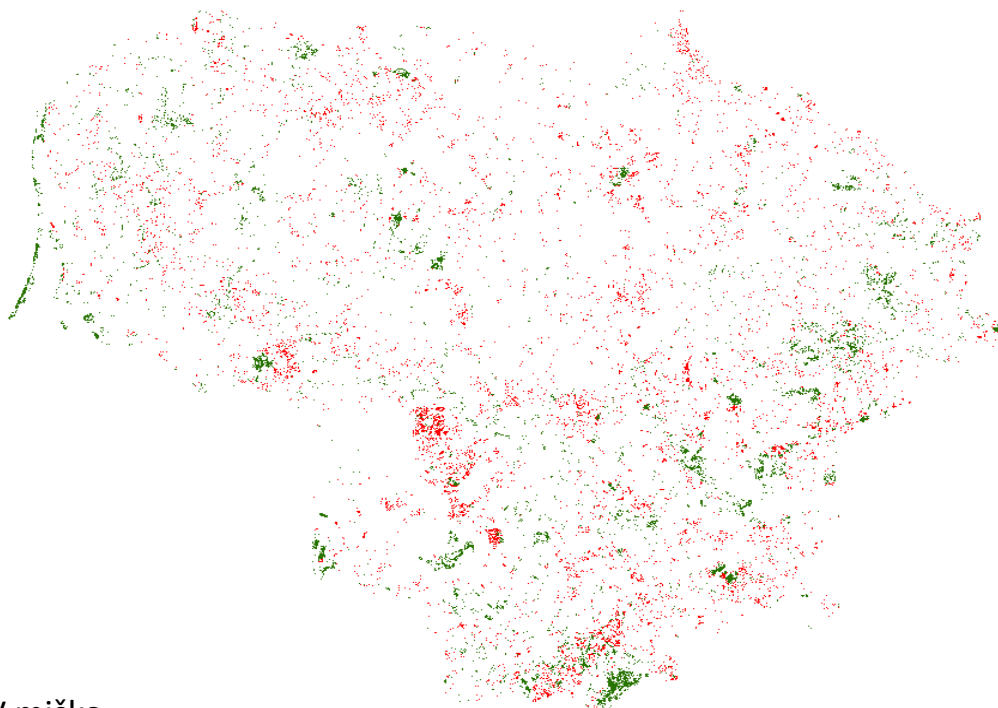
IV grupė – ūkiniai miškai. Ūkininkavimo tikslas – laikantis gamtos apsaugos reikalavimų formuoti produktyvius medynus, nepertraukiamai tiekti medieną. Leidžiami visi kirtimai. Plynų kirtimų biržės negali būti didesnės kaip 10 hektarų.

ES svarbos natūralių miško buveinių pasiskirstymas pagal miškų grupes pateiktas 2 ir 3 paveiksluose. I miškų grupėje yra 6 % buveinių, II miškų grupėje – 25 %, III miškų grupėje – 11 %, IV miškų grupėje – 58 % buveinių. Matome, kad daugiau miško buveinių (58 %) yra IV miškų grupėje, kurios tikslas formuoti produktyvius miškus ir ES svarbos buveinių apsauga neužtikrinama. Trečioje miškų grupėje (buveinių 11 %) visapusiška buveinių apsauga taip pat neužtikrinama, nes jos tikslas yra formuoti produktyvius medynus, galinčius atlikti dirvožemio, oro, vandens, žmogaus gyvenamosios aplinkos apsaugos funkcijas. EB svarbos miško buveinių apsauga visiškai ar dalinai užtikrinama tik I ir II grupės miškuose t. y. 31 % visų buveinių esančių Miškų valstybės kadastrė apskaitytuose plotuose.

Atskirų miško buveinių tipų pasiskirstymas pagal miškų grupes pateiktas 4 paveiksle ir 5 lentelėje. Daugiau kaip 60 % buveinių IV miškų grupėje yra plačialapių ir mišrių miškų, žolių turtingų eglynų, pelkėtų lapuočių miškų, sausųjų ažuolynų, aliuvinių miškų, kerpinių pušynų. Daugiau kaip 50% buveinių yra IV miškų grupėje – vakarų taigos, skroblynų, pelkinių miškų. I ir II grupėje daugiausia yra griovių ir šlaitų miškų (78,7 %), spygliuočių miškų ant ozų (54,8 %), paupių guobynų (50,0 %), pelkinių miškų (43,3 %), medžiais apaugusių ganyklų (40,0 %), skroblynų (37,4 %).

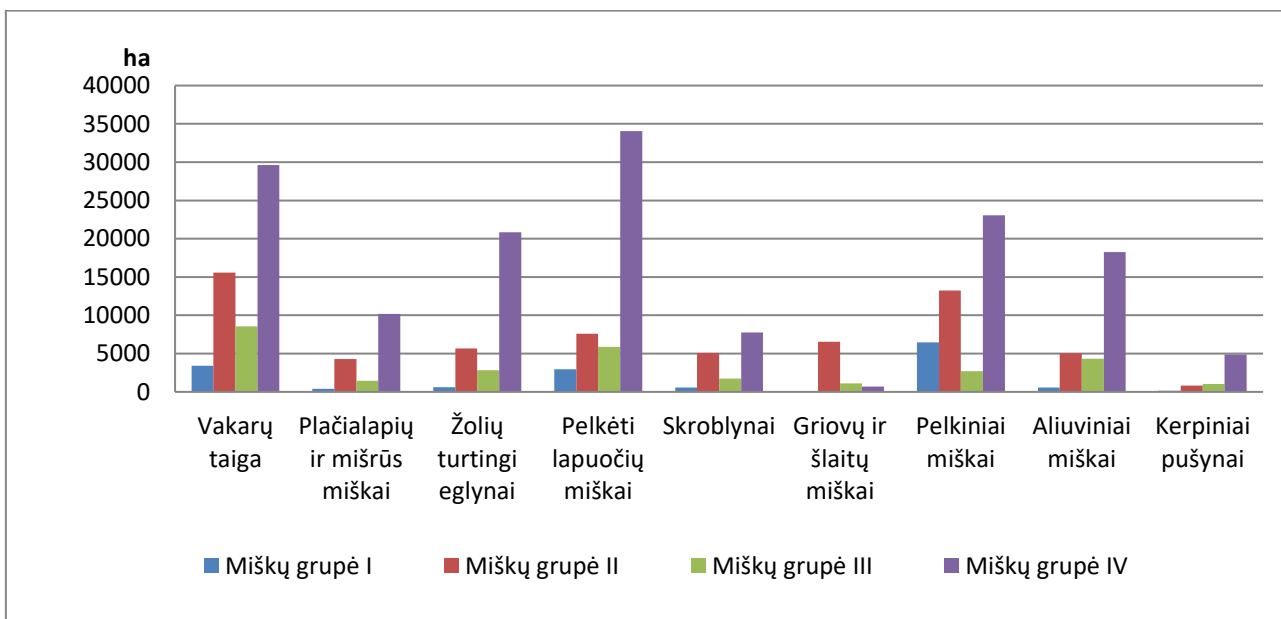

2 pav. ES svarbos natūralios miško buveinės pagal miškų grupes

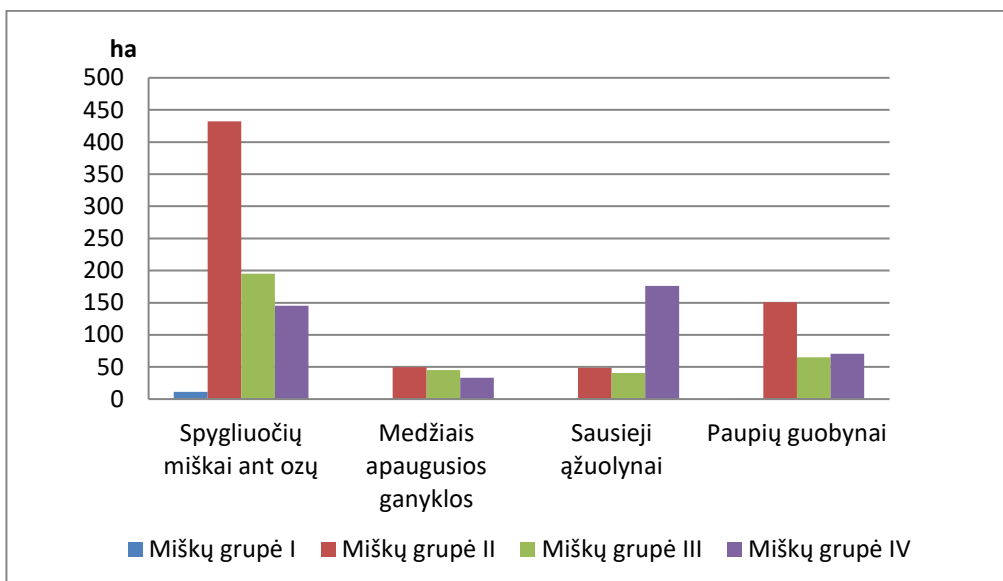

- IV miško grupė
- kt.

3 pav. ES svarbos natūralių miško buveinių pasiskirstymas pagal miškų grupes Lietuvoje

4a pav. ES svarbos natūralių miško buveinių pasiskirstymas pagal miškų grupes

4b pav. ES svarbos natūralių miško buveinių pasiskirstymas pagal miškų grupes

5 lentelė. ES svarbos natūralių miško buveinių pasiskirstymas pagal miškų grupes

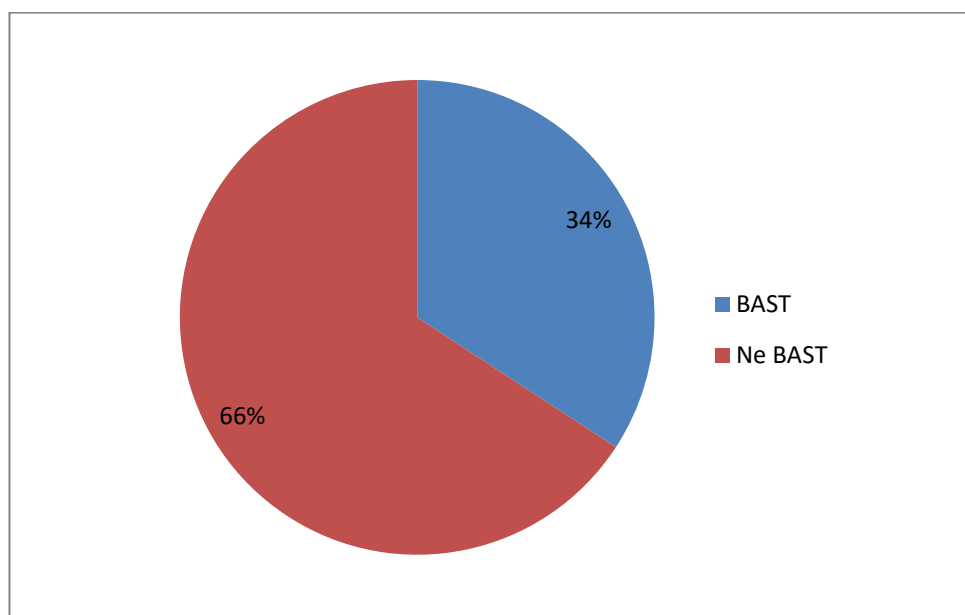
Kodas	Pavadinimas	Miškų grupė			
		I	II	III	IV
9010	Vakarų taiga	3401.5	15558.0	8534.9	29628.1
9020	Plačialapių ir mišrūs miškai	390.2	4287.5	1449.4	10194.5
9050	Žolių turtingi eglynai	630.7	5667.8	2830.0	20824.6
9060	Spygliuočių miškai ant ozų	11.3	432.4	195.3	145.2
9070	Medžiais apaugusios ganyklos		49.7	45.4	33.4
9080	Pelkėti lapuočių miškai	2939.6	7607.8	5857.5	34051.3
9160	Skroblynai	560.7	5092.3	1741.9	7771.2
9180	Griovų ir šlaitų miškai	50.8	6561.8	1092.8	691.6
9190	Sausieji ąžuolynai		48.7	40.9	176.4
91A0			38.1	48.7	131.6
91D0	Pelkiniai miškai	6472.5	13228.2	2706.7	23071.8
91E0	Aliuviniai miškai	574.9	5037.7	4336.2	18243.7
91F0	Paupių guobynai	0.6	151.0	65.3	70.4
91T0	Kerpiniai pušynai	150.1	830.6	1020.5	4866.1
	Iš viso	15182.9	64591.8	29965.5	149900.0
		% nuo buveinės ploto			
9010	Vakarų taiga	6.0	27.2	15.0	51.9
9020	Plačialapių ir mišrūs miškai	2.4	26.2	8.9	62.5
9050	Žolių turtingi eglynai	2.1	18.9	9.5	69.6
9060	Spygliuočių miškai ant ozų	0.0	54.8	25.8	19.4

9070	Medžiais apaugusios ganyklos	0.0	40.0	40.0	20.0
9080	Pelkėti lapuočių miškai	5.8	15.1	11.6	67.5
9160	Skroblynai	3.8	33.6	11.5	51.2
9180	Griovų ir šlaitų miškai	0.6	78.1	13.0	8.3
9190	Sausieji ąžuolynai	0.0	18.2	18.2	63.6
91A0		0.0	12.5	25.0	62.5
91D0	Pelkiniai miškai	14.2	29.1	5.9	50.8
91E0	Aliuviniai miškai	2.0	17.9	15.4	64.7
91F0	Paupių guobynai	0.0	50.0	25.0	25.0
91T0	Kerpiniai pušynai	2.3	12.1	14.8	70.8
	Iš viso	5.9	24.9	11.5	57.7

ES svarbos natūralios miško buveinės buveinių apsaugai svarbiose teritorijose (BAST)

Įgyvendinant ES Buveinių direktyvą steigiamos teritorijos vadinamos „buveinių apsaugai svarbios teritorijos“ (BAST). Buveinių apsaugai svarbi teritorija - Europos bendrijos svarbos teritorijoje įstatymų, administracinių aktų ir (arba) sutarčių pagrindu nustatyta teritorija, kurioje taikomos būtinos apsaugos priemonės palankiai natūralių buveinių ir (ar) rūšių populiacijų, kurioms teritorija yra nustatyta, apsaugos būklei palaikyti ar jai atkurti.

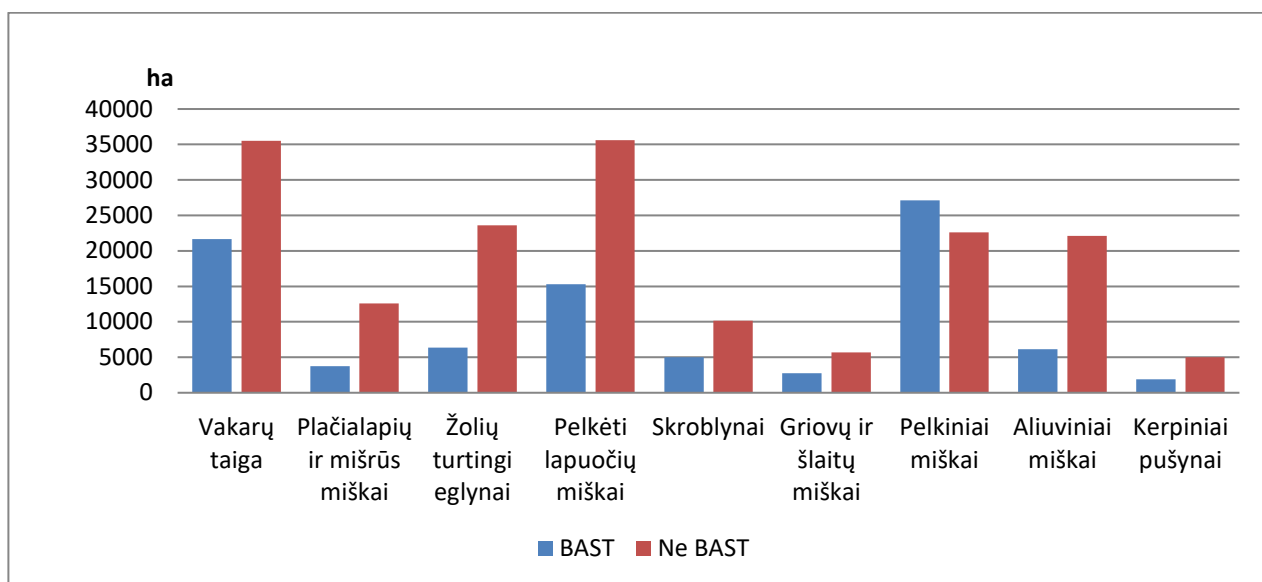
Atliekant EB svarbos buveinių inventorizaciją, jos buvo inventorizuotos visuose miškuose, ne tik išskirtose buveinių apsaugai svarbiose teritorijose. Dalis buveinių nepateko į išskirtus BAST ir jų apsauga nėra užtikrinta. Iš viso BAST-uose yra tik 34 % EB svarbos natūralių buveinių esančių Miškų valstybės kadastrė apskaitytuose plotuose (5 pav.), vadinasi apie du trečdalius buveinių visapusiška apsauga nėra užtikrinama.

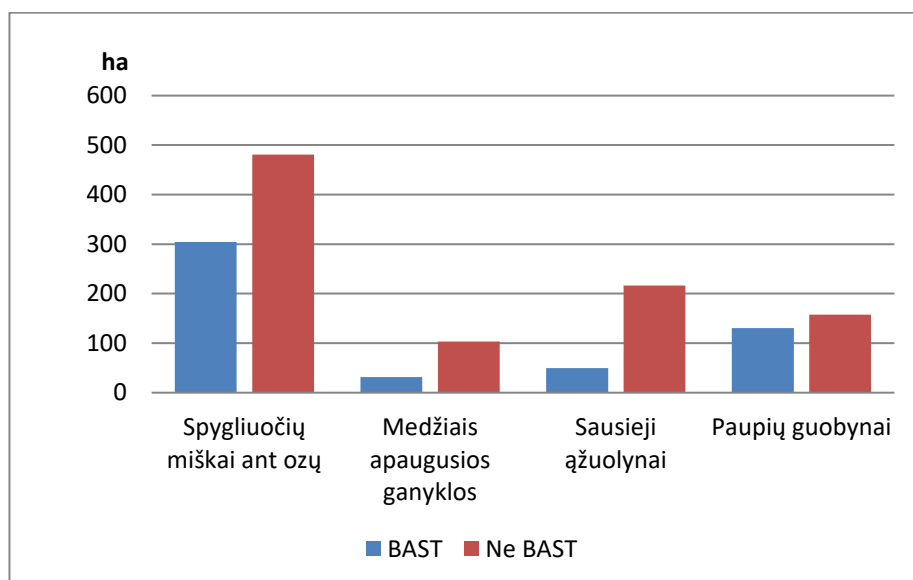
5 pav. ES svarbos natūralios miško buveinės BAST

Atskiri miško buveinių tipai BAST'uose ir ne BAST'uose pateikti 6a,b paveiksluose ir 5 lentelėje. Daugiausia ne BAST'uose yra sausųjų ąžuolynų (81,31 %), žolių turtingų eglynų (78,74), aliuvinių miškų (78,23 %), plačialapių ir mišrių miškų (76,99 %), medžiais apaugusių ganyklų (76,82 %), kerpinųjų pušynų (72,76 %). Kiek daugiau BAST'uose yra pelkinių miškų (54,51 %), paupių guobynų (45,19 %).

6a pav. ES svarbos natūralios miško buveinės BAST

6b pav. ES svarbos natūralios miško buveinės BAST

6 lentelė. ES svarbos natūralios miško buveinės BAST ir ne BAST

Kodas	Pavadinimas	Plotas, ha		Plotas, %	
		BAST	Ne BAST	BAST	Ne BAST
9010	Vakarų taiga	21658.6	35533.5	37.87	62.13
9020	Plačialapių ir mišrūs miškai	3757.2	12571.6	23.01	76.99
9050	Žolių turtingi eglynai	6371.2	23599.2	21.26	78.74
9060	Spygliuočių miškai ant ozų	304.3	481.2	38.74	61.26
9070	Medžiais apaugusios ganyklos	31.2	103.4	23.18	76.82
9080	Pelkėti lapuočių miškai	15280.3	35608.0	30.03	69.97
9160	Skroblynai	5002.8	10170.5	32.97	67.03
9180	Griovių ir šlaitų miškai	2748.0	5665.8	32.66	67.34
9190	Sausieji ąžuolynai	49.7	216.4	18.69	81.31
91A0		27.6	190.9	12.62	87.38
91D0	Pelkiniai miškai	27119.5	22630.9	54.51	45.49
91E0	Aliuviniai miškai	6155.9	22123.0	21.77	78.23
91F0	Paupių guobynai	130.1	157.8	45.19	54.81
91T0	Kerpiniai pušynai	1872.5	5001.1	27.24	72.76
	Iš viso	90508.8	174053.3	34.21	65.79

ES svarbos natūralių miško buveinių pasiskirstymas pagal nuosavybės formas

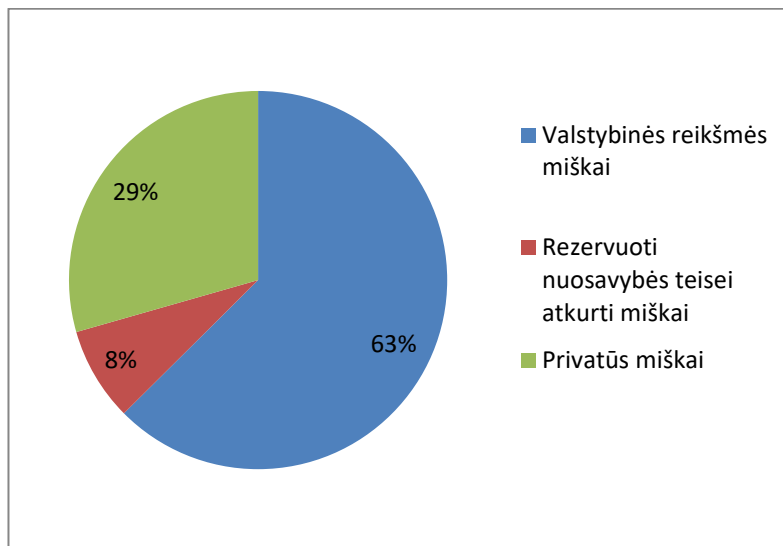
ES svarbos natūralios buveinės buvo inventorizuotos visuose Lietuvos miškuose - tiek valstybinės reikšmės, tiek privačiuose. Lietuvoje dar yra specifinė miškų kategorija pagal nuosavybę – rezervuoti nuosavybės teisei atkurti miškai. Pagal miškų tarnybos duomenis 2019 m. Lietuvoje valstybinės reikšmės miškai sudarė 50,3 %, rezervuoti nuosavybės teisei atkurti miškai sudarė 9,2 %, privatūs miškai - 40,5 %.

Atlikus EB svarbos natūralių miško buveinių plotų analizę pagal nuosavybės formas nustatyta, kad 63 % buveinių yra valstybinės reikšmės miškuose, 8 % buveinių - rezervuotuose nuosavybės teisei atkurti miškuose, 29 % buveinių – privačiuose miškuose (7, 8 paveikslai).

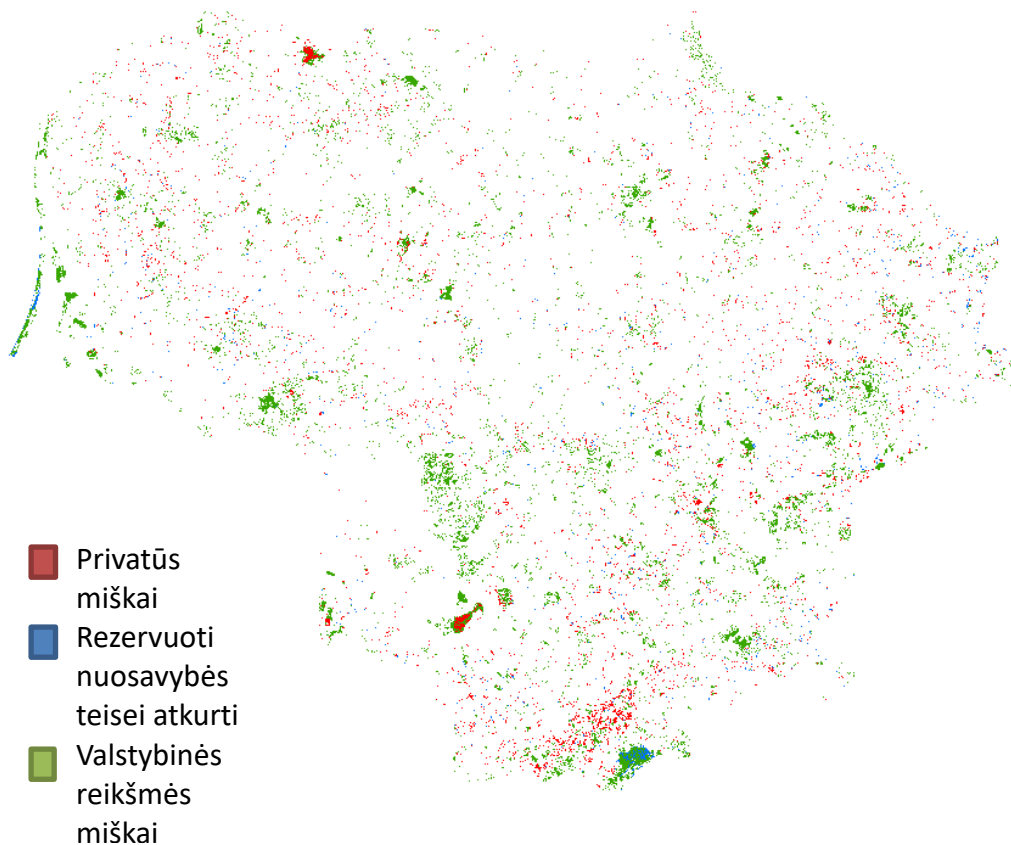
Atskirų miško buveinių tipų privačiuose miškuose daugiausia yra paupių guobynų (53,05 %), griovių ir šlaitų miškų (49,65 %), kerpinių pušynų (45,69 %), sausųjų ąžuolynų (45,04 %). Valstybiniuose miškuose daugiausia yra pelkinių miškų (74,68 %), vakarų taigos (68,46 %), plačialapių ir mišrių miškų (67,62 %), žolių turtingų eglynų (64,43 %) (9a,b paveikslas, 7 lentelė).

Privačiuose miškuose siekiant išsaugoti EB svarbos buveines būtini miško ūkinės veiklos ribojimai, todėl privačių miškų savininkams gali būti mokamos kompensacijos. Šiuo metu privačių miškų savininkai, kurių miškai yra NATURA2000 teritorijose gali gauti išmokas pagal ES paramos priemonę NATURA2000 miškuose. 2014-2019.09 m. laikotarpiu tik 2639 ha privačių miškų plotų

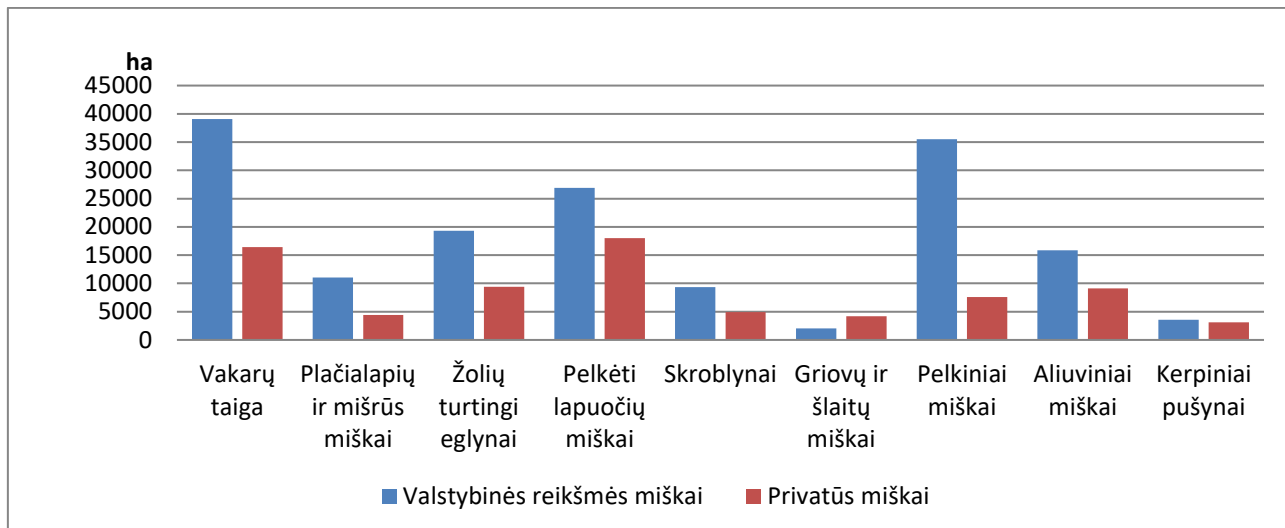
išmokėtos išmokos pagal priemonę NATURA2000 miškuose. Tai sudaro tik 3 % nuo visų EB EB svarbos miškų buveinių esančių privačių miškų plotuose (10 paveikslas).

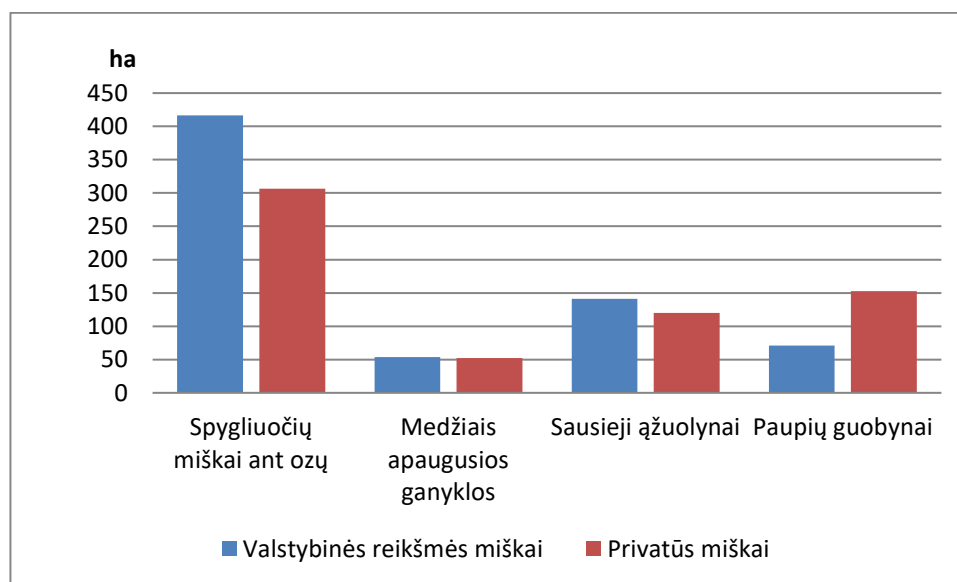
7 pav. ES svarbos natūralios miško buveinės pagal nuosavybę

8 pav. ES svarbos natūralios buveinės apskaitytos miškų valstybės kadastrė pagal nuosavybės formas

9a pav. ES svarbos natūralios miško buveinių tipai pagal nuosavybę

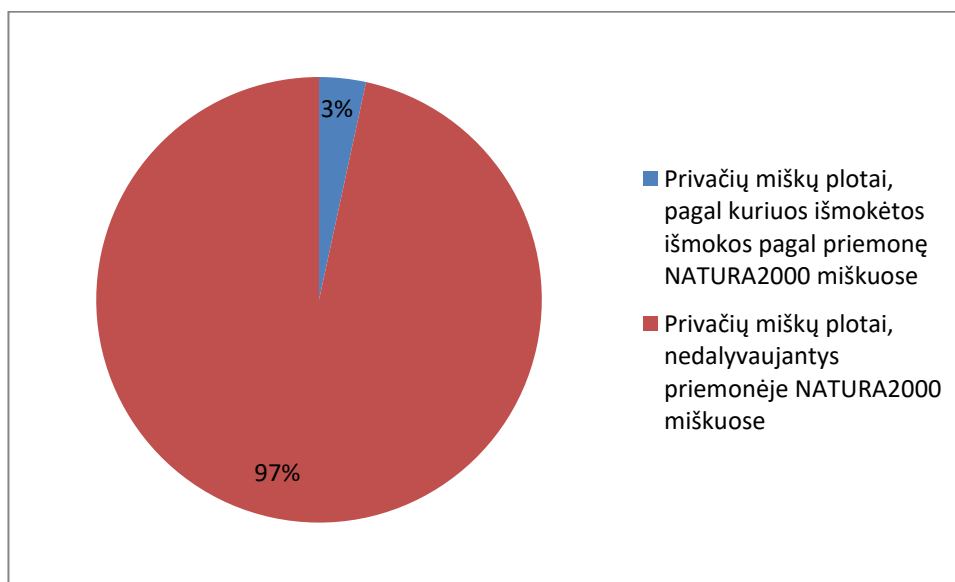

9b pav. ES svarbos natūralios miško buveinių tipai pagal nuosavybę

7 lentelė. ES svarbos natūralios miško buveinės pagal nuosavybę

Kodas	Pavadinimas	Plotas, ha			Plotas, %		
		Valstybinės reikšmės miškai	Rezervuoti nuosavybės teisei atkurti miškai	Privatūs miškai	Valstybinės reikšmės miškai	Rezervuoti nuosavybės teisei atkurti miškai	Privatūs miškai
9010	Vakarų taiga	39156.2	1618.6	16417.3	68.46	2.83	28.71
9020	Plačialapių ir mišrūs miškai	11041.2	871.6	4416.0	67.62	5.34	27.04
9050	Žolių turtingi eglynai	19311.2	1243.5	9415.8	64.43	4.15	31.42
9060	Spygliuočių miškai ant ozų	416.6	62.6	306.3	53.03	7.97	39.00
9070	Medžiais apaugusios ganyklos	57.2	25.1	52.3	42.52	18.62	38.86

9080	Pelkėti lapuočių miškai	27109.2	5791.0	17988.1	53.27	11.38	35.35
9160	Skroblynai	9331.9	940.3	4901.0	61.50	6.20	32.30
9180	Griovų ir šlaitų miškai	2035.9	2200.2	4177.7	24.20	26.15	49.65
9190	Sausieji ąžuolynai	141.0	5.3	119.9	52.98	1.97	45.04
91A0		152.5	9.4	56.5	69.82	4.31	25.87
91D0	Pelkiniai miškai	37151.7	5007.8	7590.8	74.68	10.07	15.26
91E0	Aliuviniai miškai	15923.5	3214.3	9141.1	56.31	11.37	32.32
91F0	Paupių guobynai	70.9	64.3	152.8	24.63	22.32	53.05
91T0	Kerpiniai pušynai	3594.3	138.7	3140.6	52.29	2.02	45.69
	Iš viso	165493.3	21192.7	77876.1	62.55	8.01	29.44

10 pav. Privačių miškų plotų dalis kuriuose išmokėtos išmokos pagal priemonę NATURA2000 miškuose 2014-2019.09 m.

Apibendrinimas

Miškų valstybės kadastre apskaitytuose plotuose EB svarbos natūralių miško buveinių yra 264652 ha, Jos sudaro 89 % nuo visų ES svarbos natūralių buveinių. Kitų ne miško buveinių yra 32706 ha arba 11 %. Ne miško buveinių yra beveik visų tipų: pelkių – 21956 ha (7,39 %), pievų ir joms artimų buveinių – 4083 ha (1,37 %), vandens buveinių – 189 ha (0,06 %), pajūrio smėlynų buveinių – 6479 ha (2,18 %). Atviro tipo buveinių (pelkių, pievų) buvimas miškų valstybės kadastre registruotuose plotuose potencialiai sukuria jų išsaugojimo, tvarkymo problemas.

Atskirai išskiriama apauganti mišku žemė, kuri parodo ne miško žemės apaugimo mišku dinamiką. Apaugantys miškų plotai pelkių, pievų buveinėse parodo jų degradavimą - tokių nustatyta 97 ha.

Iš miško buveinių 97,09 % ploto yra apaugusios miško žemės kategorijoje, 1,69 % kitos miško žemės bei 1,20 % ne miško žemės kategorijose. Kitą miško žemę daugiausia sudaro kirtavietės, todėl iš šių duomenų galime spręsti apie buveinių plotuose esančias kirtavietes. Ne miško žemę daugiausia sudaro pelkės, todėl šioje kategorijoje vyrauja pelkėti lapuočių bei pelkiniai miškai.

Daugiausia miško buveinių (58 %) yra IV miškų grupėje, kurios tikslas formuoti produktyvius miškus ir ES svarbos buveinių apsauga neužtikrinama. Trečioje miškų grupėje (buvėinių 11 %) visapusiška buveinių apsauga taip pat neužtikrinama, nes jos tikslas yra formuoti produktyvius medynus, galinčius atlikti dirvožemio, oro, vandens, žmogaus gyvenamosios aplinkos apsaugos funkcijas. EB svarbos miško buveinių apsauga visiškai ar dalinai užtikrinama tik I ir II grupės miškuose t. y. 31 % visų buveinių esančių Miškų valstybės kadastre apskaitytų plotuose.

Iš viso BAST'uose yra tik 34 % EB svarbos natūralių buveinių esančių Miškų valstybės kadastre apskaitytuose plotuose, vadinasi apie du trečdalius buveinių visapusiška apsauga nėra užtikrinama. Daugiausia ne BAST'uose yra sausųjų ąžuolynų (81,31 %), žolių turtingų eglynų (78,74 %), aliuvinių miškų (78,23 %), plačialapių ir mišrių miškų (76,99 %), medžiais apaugusių ganyklų (76,82 %) bei kerpinių pušynų (72,76 %). Kiek daugiau BAST'uose yra pelkinių miškų (54,51 %) bei paupių guobynų (45,19 %).

Valstybinės reikšmės miškuose yra 63 % buveinių, rezervuotuose nuosavybės teisei atkurti miškuose - 8 % buveinių bei privačiuose miškuose 29 % buveinių. Atskirų miško buveinių tipų privačiuose miškuose daugiausia yra paupių guobynų (53,05 %), griovių ir šlaitų miškų (49,65 %), kerpinių pušynų (45,69 %) bei sausųjų ąžuolynų (45,04 %). Valstybiniuose miškuose daugiausia yra pelkinių miškų (74,68 %), vakarų taigos (68,46 %), plačialapių ir mišrių miškų (67,62 %) bei žolių turtingų eglynų (64,43 %).

Privačiuose miškuose siekiant išsaugoti EB svarbos buveines taikomi miško ūkinės veiklos ribojimai, todėl privačių miškų savininkams gali būti mokamos kompensacijos. 2014-2019 m. laikotarpiu tik 2639 ha privačių miškų plotų išmokėtos išmokos pagal priemonę NATURA2000 miškuose. Tai sudaro tik 3 % nuo visų EB EB svarbos miškų buveinių esančių privačių miškų plotuose.